

HELP! IK WAS OP TV!
Inge Bergh & Richard Verschraagen (ill.)
De Eenhoorn
(door Lotte Oers)

OVER DE MAKERS

Inge Bergh droomde er al sinds haar kindertijd van om schrijfster te worden. Op jonge leeftijd was ze dan ook altijd aan het lezen en schrijven. Op haar 16de begon ze aan een dagboek dat de basis vormde voor haar debuut *Vertel het aan niemand*, dat verscheen toen ze 23 was. Sindsdien schreef ze nog talloze boeken: veel prentenboeken en boekjes voor eerste lezers, maar ook verschillende boeken voor oudere lezers. Ze woont met haar man en twee zonen in Brugge.

Richard Verschraagen geeft les in het basis- en voortgezet onderwijs in Nederland. Omdat een tekening vaak meer zegt dan een ellenlange uitleg, tekent hij als leerkracht veel op het bord. Hij wilde graag meer doen met zijn tekenpassie en besloot om Toegepaste grafiek te studeren aan KASK in Antwerpen. Sinds zijn afstuderen verschenen al een heel aantal prentenboeken, boeken voor eerste lezers en boeken voor kinderen vanaf 8 jaar.

1. VERHAAL

Tijd en ruimte

Bespreek met de juryleden de tijd in het boek.

- Wanneer speelt het boek zich af? (4 dagen: maandag, vrijdag, de dag van de televisieopname, de dag waarop de opname wordt uitgezonden)
- Gaat de tijd het hele verhaal lang vooruit? Met andere woorden, zijn er flashbacks? (Strikt genomen geen flashbacks! Maar door de filmpjes en televisie-uitzending krijg je wel het effect van flashbacks)
- Konden de juryleden de hele tijd goed volgen?
- Doordat Janne voortdurend filmpjes / opnames bekijkt van wat eerder in het verhaal gebeurde, keer je telkens even terug in het verhaal. Wat vonden de juryleden hiervan? Was dit moeilijk, verwarrend, origineel, goed passend bij het verhaal...?

Sla het boek open op pagina 73. In het vorige hoofdstuk zat Janne nog in de tv-studio, nu zit ze ineens weer in haar eigen woonkamer. De schrijfster slaat een stukje over in de tijd, en herbegint even verderop om dan het tussenliggende stuk tijd te verhalen door middel van de tv-uitzending.

- Hadden de juryleden snel door hoe dit precies zat of was het verwarrend?
- We moeten even wachten voor we te weten komen wat er nu precies gebeurde. Maakt dit het verhaal extra spannend? Langdradig? Is dit goed gedaan van de schrijfster of net niet?

Bespreek met de juryleden de ruimte in het boek.

- Waar speelt het verhaal zich af? (Bij Janne thuis – In de supermarkt – Bij Janne thuis – In de tv-studio – Bij Janne thuis)
- Behalve de twee korte intermezzo's speelt het verhaal zich dus grotendeels af in Jannes huis. Viel dit de juryleden op? Stoorde het hen?

- Kan je een spannend verhaal schrijven dat zich grotendeels binnen in je eigen huis afspeelt?

Personages

Schrijf alle personages op losse kaartjes: Janne – Mama – Papa – Rover – Tony Kapsoni – de cameraman – de geluidsman – Lina – Jef – Elisa – de vrienden van Janne – Erik – Wannes Versavel – het publiek in de tv-studio – de jongen op de bromfiets – het oude dametje in de supermarkt – de mensen in de supermarkt

Vraag de juryleden om hen te rangschikken van belangrijk naar minder belangrijk.

- Waarom hebben ze voor deze rangschikking gekozen?
- Niet alle personages hebben een actieve rol in het verhaal, we kennen hen alleen omdat er over hen verteld wordt (Jef, Elisa, Erik...). Zijn zij belangrijk?
- Sommige personages worden niet individueel genoemd, zij zijn enkel een groep personages (de mensen in de supermarkt, het publiek in de tv-studio, de vrienden van Janne). Zijn zij belangrijk?
- Sommige personages hebben geen naam (de jongen op de bromfiets, de cameraman, de geluidsman...). Zijn zij belangrijk?
- Rover is een dier, geen mens. Is zijn rol even belangrijk als die van een menselijk personage?
- Waarschijnlijk hebben de juryleden personages die 1) een actieve rol spelen, 2) individueel genoemd worden, 3) een naam hebben (Janne, Mama, Lina, Tony Kapsoni) bovenaan gerangschikt. Wat waren de belangrijkste redenen om hen bovenaan te plaatsen?
- Uiteraard is niet elk personage even belangrijk. Maar daarom is hij/zij nog niet onmisbaar. Zijn er personages die we helemaal zouden kunnen weglaten zonder de essentie van het verhaal te verliezen?

Het verhaal is geschreven vanuit de ik-persoon.

- Konden de juryleden zich gemakkelijk inleven in het hoofdpersoon? Waarom wel/niet?
- Vinden ze dat het helpt wanneer een verhaal in de ik-persoon geschreven is? Zouden ze zich even goed kunnen inleven hebben als er “Janne” en “zij” zou gestaan hebben?
- Het hoofdpersoon toont doorheen het verhaal vaak heftige emoties. Bekijk bijvoorbeeld samen nog eens pagina 35. Wat vonden de juryleden hiervan? Kunnen ze zich voorstellen dat zij in deze situatie ook zo zouden reageren, of is het er een beetje over?

Schrijfstijl

De auteur heeft een erg beeldende manier van schrijven. Ze gebruikt bijvoorbeeld veel vergelijkingen:

“Een jongeman die daarnet nog vol overgave in het rek van de chips en borrelnootjes stond te graven, stoot zijn vriend aan. Die kijkt mij aan alsof er wortelen uit mijn oren groeien.” (p. 19)

“Nu mijn moeders woest geraas niet meer als een najaarsstorm tegen me aanbeukt, zak ik als een mislukte soufflé tegen de muur in elkaar.” (p. 24)

“Ik laat haar warmte me omhullen, rol me in een bolletje en wou dat ik kon krimpen tot ik weer een boontje was, veilig in moeders schoot.” (p. 43)

“Hij verwelkomt me op het podium, zwengelt aan mijn arm als aan een waterpomp en wijst waar ik mag zitten.” (p. 67)

- Vonden de juryleden dit een aangename schrijfstijl?
- Hielp de schrijfstijl hen om zich in te leven in het verhaal?
- Wat vonden ze van de vergelijkingen? Grappig, moeilijk, flauw, origineel...?

Illustraties

Bekijk samen met de juryleden de illustraties.

- Welke kenmerken kunnen ze opsommen? (zwart-wit, potlood, lijnen, hier en daar grijs ingekleurd, kleine lijntjes om bewegingen weer te geven (zoals in strips), kenmerkende brede gezichten...)
- Houden de juryleden van dit type illustraties? Waarom wel/niet?
- Past dit type illustraties bij dit verhaal? Waarom wel/niet?

Op de cover zien we dezelfde kenmerken, maar dan ingekleurd.

- Geeft de kleur een ander effect? Beter of niet?
- Sprak de cover hen aan om het verhaal te lezen? Welke elementen (tekenstijl, kleuren, titel, lettertype...) spraken hen aan, welke niet?

2. VERWERKING

Je vindt alvast een hele reeks concrete werkvormen in dit lesdocument van uitgeverij De Eenhoorn:

https://www.eenhoorn.be/media/wysiwyg/Lestips/Helpikwasoptv_def.pdf.

TV-makeover

Janne wordt gefilmd voor een make-over show: *“Die man komt elk huis binnen onder het mom van een gratis make-over. Hij stuurt je naar de kapper en naar de winkel voor nieuwe kleren en graait tijdens je afwezigheid in je kastjes en lades. Drie weken later kan het hele land je ondergoed op televisie bewonderen.”* (p. 9-10)

- Kennen de juryleden dit type tv-programma? Kijken ze er wel eens naar? Welke shows kennen ze?
- Bestaan er in het echt ook zo'n shows? Of is de show uit het boek wat overdreven en geen realiteit?
- Denken ze dat tv-makers in realiteit ook gebruik maken van lepe trucs (bv. om de handtekeningen te bemachtigen) zoals Tony Kapsoni? Of gaat het er in het echt eerlijker aan toe?

Vlaanderens bekendste make-over tv-persoonlijkheid is natuurlijk Jani.

- Kennen ze Jani? Hebben ze al programma's van hem gezien?
- Jani staat bekend om zijn onomwonden commentaar op de kledij van zijn kandidaten. Vinden de juryleden dat hij dit mag doen?
- Zouden ze zich inschrijven voor een programma van Jani?

Social media

Uiteraard gaat dit boek eerst en vooral over de impact van social media.

Hoe vertrouwd zijn juryleden met social media?

- Wie heeft er een eigen smartphone? Een tablet?
- Als ze die niet hebben: gebruiken ze wel eens de smartphone of tablet van hun ouders?
- Gebruiken ze vaak een computer?
- Hebben ze accounts op social media? Zo ja, welke?
- Kijken ze vaak naar YouTube? Meer of minder dan naar tv? Naar wat voor filmpjes kijken ze dan?

Zijn de juryleden zich bewust van de gevaren van social media?

- Posten ze wel eens van foto's van zichzelf online? Zo ja, wat voor foto's?
- Hebben ze al eens zelf of met hun vrienden filmpjes gemaakt? Plaatsen ze die filmpjes dan online? Waarom wel/niet?
- Is het belangrijk om dingen online te zetten?
- Denken ze vooraf na over wat ze online zetten? Maken ze zich zorgen over wat er met dit materiaal kan gebeuren?
- Kregen ze wel eens te maken met negatieve reacties? Hoe gingen ze daarmee om?
- Vonden ze het realistisch wat er in het boek gebeurde met Janne? Kan dat in het echt ook gebeuren?
- Kijken ze na het lezen van het boek anders naar social media?
- Het boek belicht natuurlijk vooral de negatieve kanten van social media. Zijn er ook positieve kanten? Welke? Wegen de positieve kanten op tegen de negatieve? Vinden ze het goed dat er social media bestaan?

Meer informatie over negatieve opmerkingen oftewel “haatspraak”, en hoe je daarop kunt reageren vind je op de website <http://alternarratief.be>. De organisaties die deze website samen oprichtten, ontwikkelden ook een chatbot op Facebook, waarmee je kan oefenen hoe je best op haatspraak reageert: <https://www.facebook.com/AlterNarratiefMiso/>. Dit zou je samen met de juryleden kunnen proberen!

Vrienden

“In nood kent men zijn vrienden.’ Ma klinkt als een muurtegeltje, maar ze heeft gelijk.” (p. 53)

- Wat vonden de juryleden van Jannes vrienden?
- Zijn de vrienden die slecht reageerden sowieso slechte vrienden? Of is de beïnvloeding door social media een excuus voor hun reactie?
- Hoe zouden de juryleden reageren als ze zo’n filmpje zouden zien over één van hun vrienden?
- Vinden de juryleden het belangrijk wat hun vrienden van hen vinden? En wat vreemden van hen vinden?

Vlog

Over dit boek vind je enkele geschreven recensies, bijvoorbeeld:

<https://www.coolesuggesties.nl/boek-recensie-help-ik-was-op-tv-inge-bergh/>

<http://www.booksandwords.be/twee-interessante-kinderboeken/>

<https://www.pluizer.be/kinderboeken-jeugdboeken/help-ik-was-op-tv>

Maar past bij een boek met dit thema niet eerder een video-recensie?

Een vlog (video weblog) over een boekenthema wordt ook wel BookTube genoemd. Je kan met de juryleden enkele (stukjes van) voorbeelden van BookTubes bekijken:

<https://www.youtube.com/watch?v=11nonRe2QXI> over de Zilveren Griffels van 2019

<https://www.youtube.com/watch?v=HdkUUQoxNQc> over de boekenkast van een vlogger

<https://www.youtube.com/watch?v=INktovik-FM>, een recensie van een prentenboek

Maak samen met de juryleden een vlog/BookTube over dit boek.

Laat de juryleden eerst aan elkaar vertellen wat ze van het boek vonden, en waarom.

Schrijf vervolgens samen het scenario uit:

- Wie zijn jullie?
- Welk boek gaan jullie bespreken? Vermeld titel, auteur en illustrator, geef een korte inhoud zonder het einde te vertellen, toon enkele illustraties...
- Wat vonden jullie van het boek? Delen jullie dezelfde mening en willen jullie die samen geven? Of wil ieder apart iets zeggen?

Zoek een rustige locatie om de vlog op te nemen. Welke achtergrond is het best geschikt?

Film de juryleden volgens het afgesproken scenario.

Bekijk samen het resultaat!

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.